

NEWSLETTER

KATEDRY TRESTNÍHO PRÁVA
PRÁVNICKÉ FAKULTY UNIVERZITY KARLOVY

No. 1/2019

(celkově III. vydání; únor 2019)

© Katedra trestního práva Právnické fakulty UK

EDITORIAL

Vážení čtenáři, milí studenti a přátelé katedry trestního práva,

s potěšením jsme v našem okolí a také na sociálních sítích zaznamenali velký zájem o předchozí číslo katedrou vydávaného NEWSLETTERU, ve kterém Vás, podle ohlasů, nejvíce zaujal rozhovor s JUDr. Vladimírem Stiboříkem, I. místopředsedou Vrchního soudu v Praze, a také nová rubrika „Dokument doby“.

V aktuálním (a v pořadí již třetím) čísle naleznete rozhovor s členkou naší katedry paní docentkou Janou Tlapák Navrátilovou, které jsme se nejdříve ptali na otázky týkající se jejího studia a motivace pro výběr právnické profese, ale zajímalo nás i její současné působení na katedře trestního práva. V závěru nás paní docentka nechala nahlédnout i do svého přísně střeženého soukromí (str. 3–6).

Obsahem tohoto čísla jsou také aktuální informace z činnosti naší katedry, tentokrát o mimořádném úspěchu členů naší katedry ve dvou kategoriích v rámci celojustiční soutěže Právník roku 2018, o zahraničních pobytech JUDr. Adély Rosůlek, doktorandky na naší katedře, v polském Krakově, a také Jana Šeby, studenta V. ročníku, v německém Bonnu (str. 7–13). Zprávy z těchto zahraničních pobytů jsou také zajímavé tím, že seznamují s koncepcí výuky trestního práva na prestižních zahraničních univerzitách. V rubrice „Vy se ptáte – my odpovídáme“ tentokrát reagujeme na otázky týkající diplomové práce z trestního práva (str. 14).

V tomto čísle pokračujeme v naší nepravidelné rubrice „Dokument doby“, přičemž navazujeme na v předchozím čísle uveřejněný dokument „Přehled přednášek kriminalistického kursu, pořádaného kriminologickým ústavem Karlovy university v Praze v studijním roce 1930-31“, dokumentem „Nástin přednášek konaných v kriminalistickém kursu, pořádaném kriminologickým ústavem university Karlovy ve studijním roce 1930-31“ (str. 15 an.). Čtenáři se tak mohou seznámit s rozsahem a obsahem nepovinných přednášek např. „Psychopathologie mládeže“, „Pohledy do vězeňské praxe“, či „Vyšetřovací technika a taktika“.

prof. JUDr. Jiří Jelínek, CSc.
vedoucí katedry trestního práva

:ROZHOVOR S OSOBNOSTÍ:

Docentka Jana Tlapák Navrátilová

Doc. JUDr. et. Mgr. Jana Tlapák Navrátilová, Ph.D.

Docentka Tlapák Navrátilová absolvovala Právnickou fakultu Univerzity Karlovy v roce 1996 a ihned začala působit na katedře trestního práva, nejdříve jako interní doktorandka, pak asistentka, odborná asistentka a v roce 2012 se stala docentkou v oboru trestního práva.

Své působení na fakultě propojuje i s aplikační praxí, a to jako advokátka a partnerka společnosti Advokátní kancelář Němec, Bláha & Navrátilová, s. r. o.

Je autorkou monografie „Výjimečný trest“ a řady odborných vědeckých publikací se zaměřením zejména na sankcionování a europeizaci trestního práva (trestního práva EU). Podílí se na výuce zabezpečené katedrou trestního práva nejen jako přednášející a vyučující v rámci povinného základního kurzu trestní právo, ale i jako odborný garant předmětu Europeizace trestního práva.

V našem rozhovoru jsme se nejdříve ptali na otázky týkající se jejího studia a motivace pro výběr právnické profese, ale zajímalo nás i její současné působení na katedře trestního práva. V závěru nás paní docentka nechala nahlédnout i do svého přísně střeženého soukromí.

ROZHOVOR:

Paní docentko, proč jste se rozhodla pro právnickou kariéru?. Bylo to samostatné, vlastní rozhodnutí, nebo rodinná tradice?

Je pravdou, že právnické povolání vykonával děda, babička, pradědeček i prapradědeček. To byl advokát, rytíř Veltrubský z Veltrub, starosta královského města Louny. Studium práva by se mohlo jevit jako jasná volba, ale nebylo tomu tak. Mým snem bylo studovat oděvní výtvarnictví, třikrát jsem se hlásila na UMPRUM, ale nepovedlo se mi tam dostat. Tak jsem jako druhou volbu studovala právo na Právnické fakultě UK, filozofii na Filozofické fakultě UK a matematické struktury na Matematicko-fyzikální fakultě UK.

Většina rodičů je pyšná, když dítě vystuduje nějakou vysokou školu, Vy jste studovala tři najednou, co Vás k tomu vedlo?

Podle mne jsou to obory poskytující základ vzdělanosti, bylo tomu tak již v antice. Uvědomovala jsem si, že matematické struktury a filozofie jsou v praxi nepoužitelné, ale rozvíjejí logické i kritické myšlení, což je v právu nezbytné. Mimochodem nebyla jsem jediná, kdo na naší katedře vystudoval i „Matfyz“. Také zesnulý kolega docent Jirka Herczeg tam studoval. Seznámila jsem se s ním vlastně na Matfyzu a pak jsme se jako kolegové potkali na katedře trestního práva a několik let i sdíleli společnou kancelář.

Pro svou profesní dráhu jste si tedy vybrala právo. Proč ale zrovna trestní právo?

Nemohu říct, že bych své zaměření na trestní právo měla spjaté s nějakým výrazným podnětem, nebo momentem z doby mého studia, nebo určitou životní zkušeností. Přišlo to nějak přirozeně, velmi ráda jsem navštěvovala vědecký seminář z trestního práva pod vedením profesora Oty Novotného. Nejen, že se tam sešla skvělá parta studentů, ale styl výuky, referáty, koreferáty a diskuse o problematice byly hodně podnětné a motivující. Profesor Novotný se posléze stal mým školitelem v rámci doktorského studia. V průběhu studia jsem působila i jako „pomvěd“ na katedře trestního práva.

Vzpomínáte si i na další své oblíbené učitele?

Z matematicko-fyzikální fakulty mi nejvíce ulpěl profesor Vopěnka, v té době ministr školství, který si i při své funkci našel čas každý pátek na přednášku filozofie matematiky. Plná posluchárna vždy s napětím očekávala další téma a nakonec vedl i mojí diplomovou práci o struktuře prostoru v učení atomistů. Měl neuvěřitelné nadšení pro svůj obor. Stejný přístup mě nadchl u profesora Machovce z filozofické fakulty, který měl každé úterý večer naprosto nacpanou učebnu k prasknutí. Seděli jsme všude, na zemi i na chodbě a doslova hltali každé jeho slovo. Byla jsem neskutečně pyšná, když psal oponentský posudek na moji

bakalářskou práci a nešetřil chválou nad mými nápady. To byla asi jediná chvíle, kdy jsem se cítila jako opravdový filozof. Z právnické fakulty mimo profesora Novotného na mě nejvíce zapůsobil profesor Růžek. Byl to neuvěřitelně ušlechtilý člověk, s širokým rozhledem a nesmírnou empatií. Dovedl vyřešit jakékoliv konflikty a vždy s laskavostí poradit. Vždycky jsem měla pocit, že jsem mu trochu blíží než ostatní kolegové, protože jsme oba pocházeli z Tábora a naše rodiny se znaly.

S Vaší akademickou kariérou je kromě vědecké práce spjato dohromady více než 20 let pedagogických zkušeností. Vnímáte odlišnosti v přístupu studentů ke studiu, v době když jste začínala, a teď?

Myslím, že se to nedá generalizovat, i za nás byli studenti, kteří si to přišli jenom odsedět, nějak „propluli“ a získali titul bez toho, aby měli jasno, čemu se chtějí po škole věnovat. Ale byli i velmi usilovní, ambiciózní studenti se skutečným zájmem o právo a konkrétní představou věnovat se mu celý život. Mimochodem někteří z mých spolužáků, podobně jako já, zůstali na fakultě, např. Radovan Suchánek, Kateřina Eichlerová, Zdeněk Kühn, Tomáš Horáček nebo Kristina Koldinská. S prvními třemi jmenovanými jsem chodila na vědecký seminář.

Na fakultě se aktuálně řeší při přípravě nové koncepce studia i otázka poměru teorie a praktické

výuky při studiu. Zejména ze strany studentů se prosazuje důraz na rozvíjení dovednostní složky v rámci jejich studia. Jak vnímáte tento trend?

Dovednostní složka je nepochybně důležitou součástí právnického vzdělání, které poskytujeme, ale rozvíjet ji je možné jenom na podkladě získaných teoretických znalostí. Není možné, abychom nejdříve učili studenty připravit podání nebo rozhodnutí v trestní věci, když neovládají právní předpisy, které tyto úkony upravují. Nejdříve je potřeba se naučit, jaká je právní úprava vedení trestního procesu, a až následně můžeme procvičovat užití těchto předpisů na praktickém úkolu, co se mimochodem v naší seminární výuce trestního práva i v rámci volitelných předmětů uskutečňuje. Přitom bychom neměli opomíjet, že výkonu regulovaných právnických profesí po vystudování práva dále předchází několikaletá příprava podle zvláštních předpisů. Tedy až v konkrétní oblasti, tj. jako advokátní koncipient, čekatel na státním zastupitelství, asistent soudce, notářský koncipient apod. mají absolventi získat praktické zkušenosti, které budou při výkonu zvoleného povolání potřebovat.

Sama jste advokátkou, je výkon praxe pro Vás výhodou při působení na fakultě?

Domnívám se, že právě v našem oboru trestního práva je velmi důležité propojovat teorii s praxí a já se o to

i při práci na fakultě snažím. Je ale nezbytné, aby studenti měli teoretický základ, na kterém mohou stavět a identifikovat pak problémy, se kterými se praxe setkává. Moje advokátní praxe mi umožňuje na některé z nich upozornit a v rámci výuky je diskutovat. Stejně důležité je ale vnímat změny ve vývoji oboru trestního práva. Ty jsou v posledních letech spjaty zejména s procesem europeizace. I to je důvod, proč bych při svém dalším působení na katedře dále ráda rozvíjela obor právě v intencích europeizace trestního práva.

Paní docentko, dovoluji mi i otázku ze soukromého života. Jste matkou tří dětí. Nejmladší Eliška bude mít tři roky. Daří se Vám při skloubení pracovních a rodinných povinností najít si i čas pro sebe, své záliby a relax?

Když mám čas pro sebe, kterého je ale bohužel minimum, maluji anebo čtu dobrodružné knížky. Většinu času, který nevěnuji právu, trávím s dětmi. V současné době nejvíc s Eliškou, se kterou jsem stále ještě na rodičovské dovolené,¹ ale i se staršími dětmi. Obě teď žijí přípravou na přijímací řízení. Dcera se hlásí na prestižní umělecké školy, na které berou opravdu jen zlomek zájemců, a syn na šestileté gymnázium. Snažím se jim maximálně pomáhat s přípravou, zejména

¹ Pozn. redakce – Od 23. února 2019 po ukončení rodičovské dovolené se vrátila doc. JUDr. Jana Tlapák Navrátilová, Ph.D. do plného pracovního úvazku na katedře trestního práva.

v matematice se mi hodí moje vzdělání. Naštěstí jsou v této oblasti po mně, takže jim matematika nečiní žádné potíže.

Já myslím, že nejen v této oblasti. Zdědili i umělecké nadání, vždyť ilustrovali cestopisy pro děti, které píšete v rámci knižní edice „Eliška cestovatelka“. Jak se zrodil tento nápad?

S rodinou rádi cestujeme. Dcera na všech cestách kreslila spoustu obrázků a naše kamarádka, která ilustruje dětské knížky, naléhala, že bychom měli její obrázky vydat souhrnně. Připadalo mi to divné, ale když mě přesvědčovala několik let, rozhodla jsem se k obrázkům napsat text. Tak vznikla první knížka „Madagaskar“. Nakonec se zapojil i syn, který nakreslil úvodní obrázky ke všem kapitolám. Zalíbilo se nám to, a tak jsme pokračovali další knížkou („Z Benátek do Istanbulu“ – pozn. redakce).

Takže na závěr jsme čtenářům poskytli i tip na čtení ve volném čase....

Ano, ale přiznám se, že pokud jde o studenty práva, budu raději, když se zaměří na tu vědeckou část mojí publikační činnosti☺.

Děkuji za rozhovor.

<p>Rozhovor vedla JUDr. Ingrid Galovcová, Ph.D., odborná asistentka katedry trestního práva a bývalá interní doktorandka docentky Jany Tlapák Navrátilové</p>
--

ZE ŽIVOTA KATEDRY...

Právník roku 2018 - Dvě ocenění pro naši katedru

Cenu Václava Mandáka za nejlepší publikovaný odborný článek v Bulletinu advokacie získal prof. JUDr. Jiří Jelínek, CSc., a to za příspěvek „K chybějící právní úpravě tzv. prostorového odposlechu v trestním řádu“ (Bulletin advokacie 7-8/2018), který vyvolal mimořádně velký ohlas mezi odbornou veřejností, zejména z řad zástupců aplikační praxe.

V kategorii Právník roku - Talent roku letos obsadil 1. místo odborný asistent naší katedry JUDr. Jiří Mulák, Ph.D., a to se zaslanou prací „Zásada kontradiktornosti v trestním řízení - evropské souvislosti a česká reflexe.“

*Text, Foto: JUDr. Vladimír Pelc, Ph.D.
odborný asistent na katedře trestního práva, tajemník katedry*

Zpráva ze zahraniční cesty v Krakově 10. 11. 2018 – 30. 11. 2018

V rámci doktorského studia na Právnické fakultě Univerzity Karlovy jsem měla příležitost vyjet do zahraničí, jako cílovou destinaci jsem zvolila Krakov – Jagellonskou univerzitu. Polsko pro mě bylo jasnou volbou s ohledem na znalost jazyka, když jsem jedním z řady absolventů Gymnázia s polským jazykem vyučovacím v Českém Těšíně. Několik mých spolužáků si pro studium práv vybralo Krakov nebo Varšavu a nyní profesně působí v Polsku, nicméně nemalá část uvažuje o nostrifikaci diplomu, láká je český trh právních služeb, u nás totiž připadá znatelně menší počet právníků na obyvatele.

Na úvod si dovoluji uvést několik zajímavých obecných postřehů, věci, které mě ve srovnání s českými poměry zaskočily. Krakov je město velikostí srovnatelné s Prahou, sužované zácpami a smogem. Život katedry však plyne pomalým tempem, všechny schůzky se domlouvají až na 10 h ráno, končí se pozdě večer. Řada doktorandů pracuje, poznala jsem zde tři doktorandy – prokurátory, jednoho doktoranda – advokáta, proto se katedra schází v pozdních odpoledních hodinách. Za posledních několik let měli 12 zahraničních hostů, vždy když mají hosta, pozvou jej postupně na semináře všech ročníků, které se učí trestní právo (3.–5. ročník a doktorský seminář). Celý seminář je pak místo běžné výuky věnován prezentaci zahraniční návštěvy a otázkám. Jako externí doktorand jsem neměla žádnou zkušenost s přednášením studentům, připravila jsem si několik poznámek o českém systému vysokoškolského studia a pár zajímavostí z mých akademických prací. Velmi mile mě překvapilo, že studenti měli vždy po dobu cca 1 hodiny a 15 minut zbývajících času řadu otázek. Samozřejmě je zajímali detaily právní úpravy pěstování a přechovávání marihuany, alkohol za volantem ..., ale ptali se také na otázky práva procesního, a to velmi zasvěceně. Jeden z dotazů požadoval rozbor uplatnění zásady legality v českém trestním právu (kolega z 3. ročníku). V semináři doktorandů jsem postupně na základě dotazů kolegů představila skoro celý český trestní řád.

Vrátím se ještě několika slovy ke Krakovu. Většinu budov ve městě vlastní Kostel a Jagellonská Univerzita (to není vtip ani nijak nadnesené tvrzení). Fakulta práva a správního práva má rovnou tři budovy. Trestnímu právu se věnují čtyři katedry: katedra trestního práva hmotného, katedra trestního práva procesního, katedra kriminalistiky a katedra kriminologie. Katedra trestního práva procesního sídlí v jiné budově než ostatní katedry trestního práva. Pro právníky jsou určeny dvě knihovny – jedna menší oborová s novější právní literaturou (přesto o poznání hůře vybavená než naše pražská), druhá celouniverzitní s literaturou z různých oborů. Budovy Collegium Maximum jsou také dvě – jedna historická a druhá nová, moderní. V Krakově jsou další tři fakulty práva soukromých univerzit. Množství

absolventů je značné, uplatnění v právnických povoláních jen pro vyvolené. Koncipienti a čekatelé se stávají až na výjimky absolventi státních univerzit.

Jako výrazné negativum já osobně vnímám fakt, že Jagellonská Univerzita má takové množství studentů, že všechny zkoušky, z trestního práva už od 60. let, jsou písemné (zkoušky z jiných předmětů taktéž). Nemají žádnou ústní zkoušku, závěrečné státní zkoušky nemají vůbec. Trestní právo je povinné od 3. ročníku, zpravidla si studenti některý z trestních předmětů zapíší už ve druhém ročníku, i v případě povinných předmětů se totiž mohou zapsat dříve či později a je to zcela běžné. Z každého trestního předmětu je jedna komplexní písemná zkouška – test, otevřené otázky a klauzura. Ve srovnání s pražskou fakultou se tedy studenti vyhnou ústní závěrečné zkoušce a také ústní státnici, prostě si „jen“ napíší čtyři testy. Právníckému vyjadřování a vystupování se učí na seminářích, kde se za mého působení vždy projevovali 2 nejdůležitější z cca 10 členné skupiny. Pro budoucí prokurátory a soudce je v Krakově speciální škola, zde čekatelé tráví jeden týden každý měsíc po 3 roky a učí se vystupování u soudu, psaní obžalob apod. Tento koncept považuji za zajímavý, týden každý měsíc je sice trochu moc, nicméně v ČR jsou čekatelé na prokuraturě naopak vzdělávání málo, byť se to postupně výrazně zlepšuje.

Jako místo svého působení v Krakově jsem si vybrala katedru trestního práva procesního, protože jsem do své disertační práce chtěla zařadit nejdůležitější procesní aspekty související s drogovou problematikou jako odposlechy, znalecké posudky, operativně – pátrací prostředky a měla jsem za to, že samostudium těchto poměrně složitých otázek by nemuselo přinést kýžené ovoce. Pobyt zde považuji za velmi dobré rozhodnutí. Za 3 týdny jsem se seznámila s problematikou vybraných procesních otázek, vše mi vysvětlila a materiály poskytla profesorka Szumiło – Kulczycka, která se tématu operativně pátracích prostředků vedle výkonu advokacie dlouhodobě věnuje a je autorkou publikace *Czynności operacyjno – rozpoznawcze i ich relacje do procesu karnego, LexiNexis, Warszawa 2012*. Setkala jsem se také s vedoucím katedry kriminalistiky profesorem Krajewskim, který se věnuje otázce (ne)legalizace lehkých drog, v disertační práci v části týkající se legalizace vycházím mimo jiné z jeho v Polsku velmi populární knihy *Sens i Bezsens Prohibicji. Prawo Karne wobec*

Narkotyków i Narkomanii, Kantor Wydawniczy Zakamycze 2001. Ve zbývajícím čase jsem se seznamovala s dostupnou literaturou a časopiseckými články. Vedoucí katedry trestního práva procesního profesor Światłowski mi doporučil řadu časopisecké literatury, v posledních letech diskuze na téma drogové problematiky totiž probíhala spíše v časopisech než v ucelených monografiích. Měla jsem díky panu profesorovi příležitost navštívit Vrchní soud v Krakově (*sąd apelacyjny*), okresní prokuraturu a Národní školu soudnictví a prokuratury. V jedné kauze jsem byla na náslechu u soudu.

V současné době na katedře trestního práva procesního je v běhu grantový projekt o poškozeném, jednoho ze setkání (diskuse s profesory různých právnických fakult v Polsku) jsem se aktivně účastnila. Byla jsem také jako divák na obhajobě jedné doktorské práce. Komise měla 15 členů, obhajobě předsedal děkan. Obhajoba trvala celé 2 hodiny, z toho hodinu doktorandka prezentovala svou práci komisi (práci četli oponent a vedoucí, zbytek komise obsah neznal). Zajímavé je, že vedoucí se bere jako osoba podjatá, nemůže klást otázky, pouze doktorandku představí komisi. V Polsku mají dvě varianty profesury. Zaskočilo mě, s kolika profesory jsem se zde setkala, většina z nich však byla profesory „nižšího stupně“ tj. akademickými pracovníky po habilitaci s titulem *profesor UJ*, kdy zkratka UJ znamená Jagellonskou Univerzitu. Vyšším stupněm profesury je samostatně stojící *prof.*, titul uděluje prezident. Skutečných profesorů je zde o poznání méně. Doktorát mají jen jeden (neznají JUDr.), docenti jsou na přírodovědných oborech, právníci jsou habilitovanými doktory.

Aktuálně (stav ke dni 19. 2. 2019) na Jagellonské Univerzitě v Krakově studuje práva v prezenčním programu 3 459 osob, dálkově dalších 1 412. Dálkové studium je zpoplatněno. Je snadnější být přijat k dálkovému studiu, nežřídka si tuto formu studia volí studenti, kteří nebyli přijati k prezenčnímu studiu.

Po celou dobu pobytu v Krakově mi byl nápomocen dr. Paweł Czarnecki, nejmladší přednášející na katedře trestního práva procesního. Na můj dotaz, co by on sám jako tamější akademický pracovník, řekl o právech na Jagellonské Univerzitě, uvedl²: „Fakulta práva a správního práva na Jagellonské Univerzitě je po mnoho let podle různých žebříčků a hodnocení nejlepší fakultou práva v Polsku. Existují zde tři obory studia: právo (jednooborové studium), správní právo, právo duševního vlastnictví a nových médií. Studium trvá 10 semestrů, tj. 5 let. Fakulta vede také postdiplomová studia a doktorská studia. Již několik let se situace s uchazeči o studium prezentuje následovně: na jedno místo se hlásí více než 4 uchazeči, právo je nejpopulárnějším oborem na Jagellonské Univerzitě, na práva se hlásilo 1 899 uchazečů, bylo přijato 450 osob na prezenční studium (od 1. 10. 2019 však fakulta plánuje snížit počet míst na 400). Absolventi krakovské právnické fakulty (na rozdíl od jiných) nemají problém získat místo jako čekatelé, koncipienti, asistenti

2 volný překlad z polštiny.

notáře apod. Jednou z mnoha dalších výhod studia na katedře práva UJ je možnost přizpůsobit program studia svým zájmům. Každý student sice musí povinnost složit zkoušku z řady předmětů (např. ústavního práva, civilního práva, trestního práva, správního práva, procesních předpisů ...), ale může si rovněž vybrat z několika desítek předmětů, ty které jej zajímají. Účast na přednáškách a seminářích je obvykle nepovinná. Mnoho přednášek se nahrává, studenti také mají přístup k prezentacím a některým publikacím online. Fakulta je stranou řady mezinárodních smluv, účastní se mimo jiné Erasmu a programu MOST (výměna studentů mezi polskými univerzitami). Na fakultě čile operují vědecké kroužky, nejaktivnější je samozřejmě katedra trestního práva procesního.

*Text&Foto: JUDr. Adéla Rosůlek
doktorandka na katedře trestního práva*

Výuka trestního práva na Rheinische Friedrich-Wilhelms-Universität Bonn

Pro svůj zahraniční pobyt v rámci programu Erasmus+ jsem si zvolil Univerzitu v Bonnu. Místní právnická fakulta se řadí k nejlepším v Německu, disponuje rozsáhlou knihovnou a pro zahraniční studenty nabízí řadu zajímavých předmětů v němčině a angličtině, mimo jiné i kurz LL.M. se specializací na trestní právo.

S výukou obecné části trestního práva se v Bonnu začíná již od prvního ročníku studia. Přibližně 600 posluchačů absolvuje týdně tři přednášky a doprovodný seminář. Ve druhém a třetím semestru se přednáší zvláštní část (nejprve 2 přednášky a seminář, následně 1 přednáška), ve čtvrtém semestru se navazuje trestním právem procesním (1 přednáška). Přednášky jsou vedeny především frontálně a vzhledem ke štědré časové dotaci poskytují prostor pro rozbor judikatury a představení menšinových názorů (*Mindermeinung*). Na seminářích, které navštěvuje okolo 30 studentů, se diskutuje formou probírají typové příklady. Zakončení každého semestru představuje písemná klauzura spočívající v řešení hypotetického případu. Po absolvování základního kurzu následuje *Hausarbeit*, tedy rozsáhlejší klauzura, kterou student vypracuje z domova. Písemně probíhá i stěžejní část státní závěrečné zkoušky z trestního práva. Vzhledem ke způsobu zakončení předmětů je tak důraz kladen především na zvládnutí logické metody řešení případů, tzv. posudkového stylu (*Gutachtenstil*).

V průběhu studia se od posluchačů vyžaduje účast na vědeckém semináři, jehož výstupem je obhajoba zhruba dvacetistránkové práce před ostatními účastníky semináře. Z oboru trestního práva se v minulém semestru konaly semináře například na téma Bitcoin a legalizace výnosů z trestné činnosti nebo trestné činy proti lidské důstojnosti v sexuální oblasti. Vedle povinných předmětů si mohou studenti vybrat z celé řady volitelných předmětů, např. trestní sankce, trestní právo mladistvých, kriminologie atd. Výuka probíhá ve skupinách do 10 studentů zpravidla jednou týdně, přičemž výklad vyučujícího doplňují podklady (hand-outy, články, judikatura) dostupné online v eCampusu.

Erasmus studenti si mohou zapsat jakýkoliv z vyučovaných předmětů. V mém případě jde o kurz obecné a zvláštní části trestního práva, mezinárodní a evropské trestní právo, srovnávací trestní právo a soudní lékařství. Místní knihovna mi navíc poskytla dostatek studijního materiálu pro dopsání diplomové práce o peněžitém trestu, ve které se věnuji i komparaci s německou právní úpravou.

Bonn má samozřejmě co nabídnout i mimo studium - univerzita provozuje v blízkosti centra několik sportovišť, město je plné kaváren a barů, na své si zde přijdou zejména milovníci Hariba (Hans Riegel Bonn) a Beethovena. Komu by nestačily bonnské Studentenkneipen, může zadarmo zajet do Quartier Latäng

v nedalekém Kolíně nad Rýnem. Studentský průkaz lze totiž použít i jako jízdenku po celém Severním Porýní-Vestfálsku.

Ačkoli mám větší část pobytu ještě před sebou, již nyní můžu všem studium v Bonnu vřele doporučit. Případní zájemci naleznou bližší informace na stránkách [univerzity](#) a [fakulty](#).

Text & Foto: Jan Šeba, student V. ročníku

Vy se ptáte, my odpovídáme...

DIPLOMOVÉ PRÁCE

Jaké formální náležitosti musí splňovat diplomová práce?

Formální náležitosti diplomové práce vychází z Opatření děkana č. 17/2017, o závěrečných pracích, jehož přílohou jsou také šablony pro psaní diplomové práce, a dále z čl. 43 Pravidel pro organizaci studia na PF UK. Rozsah vlastního textu diplomové práce včetně poznámek pod čarou je nejméně 108 000 znaků včetně mezer vlastního textu. Diplomová práce musí mimo vlastní text obsahovat též titulní stránku, název diplomové práce a jeho překlad do anglického jazyka, prohlášení o počtu znaků vlastního textu diplomové práce včetně poznámek pod čarou, obsah, seznam použitých zdrojů, abstrakt v českém jazyce, anglickém jazyce a případně jazyce práce (rozsah abstraktu je nejméně 1 800 znaků včetně mezer) a alespoň 3 klíčová slova v českém jazyce, anglickém jazyce a případně jazyce práce. Součástí diplomové práce také musí mít podepsané prohlášení: *„Prohlašuji, že jsem předkládanou diplomovou práci vypracoval/a samostatně, že všechny použité zdroje byly řádně uvedeny a že práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.“*

Jaké jsou podmínky pro získání kreditů za diplomový seminář?

Podmínkou získání kreditů za diplomový seminář je absolvování diplomové přednášky, kterou vede tradičně dr. Vokoun ve dvou termínech v průběhu jednoho semestru. Student se dále v souladu s diplomovým úkolem dostaví k vedoucímu diplomové práce na první konzultaci. Kredity za absolvovaný diplomový seminář jsou následně zapsány na základě splnění příslušných požadavků vedoucího práce (standardně se jedná především o předložení osnovy práce a předběžného seznamu zdrojů).

„DOKUMENT DOBY“

V předchozím čísle našeho Newsletteru (no. 2/2018) jsme zahájili nepravidelnou rubriku „Dokumenty doby“, ve kterém předkládáme širší odborné veřejnosti cenné důkazy o odborné, vědecké nebo pedagogické činnosti katedry trestního práva, resp. jejích členů v minulosti. Rubriku jsme zahájili materiálem „*Přehled přednášek kriminalistického kursu, pořádaného kriminologickým ústavem Karlovy university v Praze v studijním roce 1930-31.*“ V aktuálním čísle představujeme navazující materiál „*Nástin přednášek konaných v kriminalistickém kursu, pořádaném kriminologickým ústavem university Karlovy ve studijním roce 1930-31.*“ Čtenáři se tak mohou seznámit s rozsahem a obsahem nepovinných přednášek v dnešní terminologii řečeno „volitelném, výběrovém předmětu“.

Písemný autentický materiál z roku 1930 nás informuje, že Kriminologický ústav Univerzity Karlovy v akademickém roce 1930/1931 hodlá v tomto akademickém roce konat celkem deset kurzů. Jako první je v materiálu uveden kurz „O významu pomocných nauk trestního práva“, který byl veden prof. Dr. Augustem Miříčkou. Následuje „Psychopatologie mládeže“ s přednášejícím doc. Dr. Karlem Herfortem. Kurz „Pohledy do vězeňské praxe (s návštěvou ústavů)“ vedl ministerský rada na ministerstvu spravedlnosti Dr. Emil Lány. Navazující předmět „Vybrané kapitoly z nauky vězeňské“ pak vedl prof. Vladimír Solnař. Mladí zájemci o kriminalistiku mohli načerpávat poznatky v kurzu „Vyšetřovací technika a taktika“ (vedeným pol. radou při policejním ředitelství v Praze Aloisem Kintnerem) anebo „Daktyloskopie a jiné prostředky zjišťování totožnosti“ (vedeným štábním kapitánem četnictva v Praze Josefem Povondrou). Svě zájemce si jistě našly i kurzy „Soudní chemie (prof. Dr. Emil Švagr), „Vybrané části z kriminální a forensní psychologie“ (doc. Jarmila Veselá), „Vybrané partie ze soudního lékařství“ (prof. František Hájek) či „Vybrané kapitoly se soudní psychiatrie“ (doc. Leo Taussig).

Současní zájemci o povinně volitelné předměty na naší katedře však nemusí být smutní. Katedra trestního práva nabízí i v letním semestru dlouhou řadu předmětů, které jsou svým obsahem obdobné jako výše uvedené (srov. dále příložený materiál) předměty. Jde například o atraktivní předmět „Rozhodnutí ve věcech trestních“, dále o předměty „Metodika vyšetřování jednotlivých druhů trestných činů“ (navazující na Kriminalistiku, Trestní právo II. a III.), „Kriminologie II.“ (navazující na Kriminologii I.), „Vybrané kapitoly z trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim“, „Soudní lékařství“, či předmět „Soudní psychiatrie a soudní sexuologie“.

*prof. JUDr. Jiří Jelínek, CSc.
vedoucí katedry trestního práva*

Nástin přednášek,

konaných

v kriminalistickém kursu,

pořádaném

kriminologickým ústavem university Karlovy

ve studijním roce 1930-31.

I.

Dr. August M i ř i č k a, profesor university Karlovy.

O významu pomocných nauk trestního práva

(3 hodiny).

I. Pojem pomocných nauk trestně právních. Kriminální anthropologie a biologie. Kriminální sociologie a aetiologie. Kriminální psychologie a psychiatrie. Soudní lékařství. Důležitost nauky vězeňské a kriminální statistiky zvláště; podmínky správnosti a správného užívání kriminální statistiky.

II. Poměr věd pomocných k vědě trestního práva hmotného i procesního.

III. Kriminalistika ve smyslu Grossově (nauka o vyšetřování). Realie trestního práva. Různost pramenů této nauky. Poměr soudce a znalce. Svědek. Obviněný. Předseda hlavního přelíčení. Obhájce.

II.

Dr. Karel Herfort, docent university Karlovy.

Psychopathologie mládeže (s demonstracemi paedologickými a anthropometrickými, 5 hodin).

I. Kořeny zločinnosti mládeže. Problém individuality a konstituce empirické osoby. Dědičnost tělesných a duševních vlastností. Vliv prostředí. Problém zpustlosti a degenerace. Rodokmeny mravně vadných dětí a mladistvých. Sociální a lékařská profylaxe zpustlosti a kriminality mládeže.

II. Návštěva českého paedologického ústavu v Praze II., Vladislavova č. 5. Praktické seznámení s tělesným a duševním vyšetřením mravně vadného dítěte. Aparáty anthropometrické. Personální arch a způsob jeho sestavení.

III.

Dr. Emil Lány, min. rada v ministerstvu spravedlnosti.

Pohledy do vězeňské praxe (8 hodin).

(S návštěvou ústavů.)

I. Úvod. Vězení v minulosti a nyní — vývojová linie.

II. Organizace našeho vězeňství. Trestnice — hlavní data a určení. Věznice sborových soudů. Věznice soudů okresních. Justiční ústavy polepšovací. Vězeňský personál; jeho kvalifikace a úkoly. Nadřízené úřady: výkon dohledu; nejdůležitější platné předpisy.

III. Výkon trestu na svobodě. Vazba vyšetřovací, vazba trestní. Vazba společná a samovazba. Trestanci polepšitelní a nepolepšitelní. Mladiství provinilci. Provinilci političtí. Platné předpisy o dodávání trestanců do trestnic. Přijetí trestance. Zařazení a zaopatření. Zařízení cel. Nakládání s trestanci. Strava a vedlejší požitky. Denní pořádek. Postup ve výkonu trestu. Podmíněné propuštění.

IV. Vězeňská kázeň. Uzavření a dozor. Domácí řády. Disciplinární řády. Procházky. Návštěvy. Korespondence. Nedovolené styky. Útěk. Kárné tresty. Právo stížnosti.

V. Práce vězeňská. Účel: výchovný, sociální, hospodářský. Organizace vězeňské práce. Práce domácí, práce řemeslná, práce venkovské. Mzda za práci; pracovní odměna trestanců a její použití.

VI. Kulturní péče o vězně. Vězeňská hygiena. Péče o nemocné. Výchova nábožensko-mravní, vězeňský duchovní. Výchova občansko-mravní. Vězeňský učitel — vězeňská škola — vězeňská knihovna. Noviny pro vězně. Vzdělávací přednášky.

VII. Hlavní vady a nesnáze ve vězeňství — hlavní požadavky vězeňské reformy u nás. — Rodiny uvězněných. Péče o propuštěné trestance. Kriminální praevence a represe.

IV.

Dr. Emil Švagr, profesor českých vys. škol technických v Praze.

Soudní chemie (s pokusy a demonstracemi, 10 hodin).

I. Úvod: Pojem, obsah, účel soudní chemie. Styk právníka a chemika. Formálie.

II. Jedy: Pojem jedů, podmínky jedovatosti. Působnost jedů. Rozdělení jedu na podkladě chemickém. Toxikologie chemická. Skupina jedů těkavých. Skupina jedů netěkavých. Anorganické jedy kovové. Skupina jedů plyných. Podmínky a možnosti chemických nálezů a důkazů. Pátrání po jedech neznámých za nedostatku indicií. Jedy v otravách živnostenských.

III. P í s m o, d o k u m e n t y, f a l s a, r a s u r y. Chemické důkazy inkoustu. Důkazy jejich totožnosti a rozdílnosti. Tajná písma, jejich vyvolání. Rasury, jejich důkaz. Fotografické snímky podezřelého a porušeného písma. Mikrofotografie. Optické metody. Mikroskop, spektroskop, světlo ultrafialové. Chemické metody. Obnovení a vyvolání písma porušeného, chemicky neb mechanicky odstraněného. Písmo tužkou. Písmo psacího stroje. Razítka.

IV. S k v r n y. Metody k zachycení stop pro daktyloskopii. Skvrny mastnoty a potu. Skvrny krvavé. Chemické důkazy krve. Meze možnosti důkazu. Chemické důkazy skvrn spermatu.

V.

Dr. Vladimír S o l n á ř, docent university Karlovy.

Vybrané kapitoly z nauky vězeňské (4 hodiny).

I. V ě z e ň s k á n a u k a. Obsah a metoda. Vývoj trestu na svobodě. Středověk, perióda osvícenská a platné trestní zákony. Otázka samovazby. Anglo-americký trestní systém a učení pozitivismu. Ztráta a omezení svobody v moderním trestním systému. Význam vězeňské nauky a penologie.

II: V ě z e ň s k é p r á v o. Zákon a nařízení. Právo platné a osnova trestního zákona. Osnova obsahuje rozmanitější výběr trestních opatření, o nichž jest rozhodovati soudci. Omezení vězeňské správy v tomto směru je vyváženo její pravomocí v otázce trvání trestu či zabezpečovacího opatření. Praktické důsledky.

III. I n d i v i d u a l i s a c e t r e s t u podle povahy pachatele a výsledků trestu je problémem výměry trestu a výkonu trestu. Pomůcky, jež osvětlují po-

vahu pachatele. Reformní pokusy, zejména odborné zkoumání obviněných i odsouzených. Zařízení belgická, zejména t. zv. belgická vězeňská reforma a její ocenění.

IV. Trest nápravný pro zločince, kteří potřebují polepšení a jsou ho schopni. Progresivní a reformační systém, kázeňské třídy, výchova mravní, zejména využití volného času. Otázka personálu. Vězeňská práce. Její význam kriminálně-politický a hospodářský. Organizace vězeňské práce. Způsoby pracovní, zejména práce pod širým nebem.

V. Péče postpenitenciární. a) Opatření, doplňující trest (relegace, donucovací pracovna, zabezpečovací opatření proti zpětným zločincům, ochranný dozor a p.; výkon těchto opatření). b) Péče o propuštěné v platném systému a reformní návrhy.

VI.

Dr. Jarmila Veselá, docent Karlovy university.

Vybrané části z kriminální a forensní psychologie (s pokusy a demonstracemi, 8 hodin).

I. Pojem psychologie. Psychologie kriminální. Psychologie forensní. Význam psychologie pro právníka a kriminalistu. Základní pojmy teoretické psychologie.

II. Všeobecné a individuální podmínky zločinnosti: roční doba, zaměstnání, bydliště, okolí, hospodářské postavení, alkoholism, stáří, pohlaví, rodinný stav atd. Význam kriminální statistiky.

III. Psychologie vyšetřujících orgánů. Psychologie soudce, soudcovského kolegia a laického soudu.

IV. Psychologie svědecké výpovědi. Methody studia svědecké výpovědi. Věrnost a objem výpovědi.

Obsah a objem vědení. Subjektivní a objektivní podmínky výpovědi. Sugese.

V. Psychologické metody zjišťování skutkových okolností — hypnotism — associační metoda — registrace neuvědomělých pohybů.

VII.

Dr. František Hájek, profesor university Karlovy.

Vybrané partie ze soudního lékařství (16 hodin).

A) Část všeobecná:

Identita, pitvy, změny posmrtné, vyšetření krve a vlasů.

B) Část zvláštní:

I.) O sporných věcech pohlavních.

1. Zákon o potírání pohlavních chorob.
2. Smilné násilí.
3. Následky smilného činu.
4. Zprznění.
5. Smilstvo proti přirozenosti.
6. Odehnání plodu a vražda dítěte.

II. O uškození na těle vzniklém:

1. mechanicky (rány řezné, bodné, sečné, střelné, tupé a kvalifikace poranění),
2. chemicky (otravy),
3. porušením dýchání (oběšení, uškrcení, zardoušení, udávení, utopení),
4. působením tepelných rozdílů (popálení, opaření, zmrznutí, blesk, elektr. proud, úpal, úžeh),
5. zbavením prostředků výživných (smrt hladem),
6. z duševních vlivů,
7. z nesprávného léčení.

Dr. Leo T a u s s i g, docent university Karlovy.

Vybrané kapitoly ze soudní psychiatrie

(s demonstracemi nemocných, 6 hod.)

Stručný přehled vývoje nervstva. Elementární skladba soustavy nervové. Vztahy duševní činnosti k mozku.

Jak třeba pojímati duševní choroby? Povšechná úvaha o hlavních příčinách chorob duševních. Příčiny vnitřní (endogenní) a zevní (exogenní).

Dědičnost. Význam dědičné přítěže pro jednotlivce, rodinu a společnost. Význam alkoholismu a příjice.

Nejdůležitější poruchy duševní: Poruchy vědomí, poruchy paměti, poruchy soudnosti, přeludy, bludy, chorobné nálady, chorobné afekty.

Nejdůležitější choroby duševní: Melancholie, manie, amentia, paranoia, schizofrenia, paralysis progr., epilepsie, hysterie, alkoholismus, idiocie, imbecilita.

Psychopatie. Problém přičetnosti.

IX.

Josef P o v o n d r a, štábní kapitán četnictva v Praze.

Daktyloskopie a jiné prostředky zjišťování totožnosti a stop. (Přednášky budou doprovázeny světelnými obrazy a budou předváděny skutečně se přihodivší případy, 6 hodin).

I. Stopy vůbec a jich význam; zjišťování a porovnávání stop. 1. Otisky: a) otisky nohou, b) otisky prstů a dlaní, c) otisky zubů, d) otisky nástrojů, e) otisky dopravních prostředků. 2. Skvrny: krevní

stopy. 3. Jiné stopy: předměty pachatelem zanechané na místě, rukopisy.

II. Zvláštní způsoby zjišťovací: a) daktyloskopie, b) zjišťování totožnosti na vzdálenost.

X.

Alois K i n t n e r, policejní rada při polic. ředitelství v Praze.

Vyšetřovací technika a taktika (5 hodin).

I. 1. Zločin. 2. Osoba zločincova, jeho zvyky a způsob života. 3. Tak zv. zločinecká hantýrka. 4. Kategorie zločinecké.

II. 1. Zjišťování trestných činů a viníků: a) po stránce všeobecné, b) u jednotlivých činů trestných (vražda, zhářství, padělání peněz a j.); 2. Evidence zločinců.

III. Prohlídka zjišťovacího úřadu a policejního ředitelství v Praze.

